

Petrus (apostel)

Petrus heette eigenlijk Simon bar Jona, wat de zoon van Jona of Johannes betekent. Door Jezus werd hij echter Kefas (rots) genoemd, een Aramees woord dat in het Grieks Petrus is. De verhalen over hem komen uit het Nieuwe Testament. Daar is ook te lezen dat Petrus gehuwd was en later zelfs zijn vrouw meenam op zijn zendingsreizen. Petrus was de broer van de apostel Andreas en werkte net als hij als visser op het meer van Gennèsaret bij Kafanaüm in Galilea. Petrus wordt gezien als de belangrijkste van de apostelen, omdat Jezus hem de sleutel van het Rijk der Hemelen toevertrouwde.

Petrus met de sleutel in zijn hand

Van volgeling tot eerste paus

De eerste drie evangelisten in de bijbel vertellen over de ontmoeting tussen Petrus' broer Andreas en Jezus. Andreas ontmoette Jezus toen hijzelf leerling van Johannes de Doper was. Na deze ontmoeting vertelt hij zijn broer Petrus dat de Messias gevonden was en nam hem mee naar Jezus. Vanaf toen was ook Petrus een volgeling van Jezus. Tijdens het Laatste Avondmaal zwoer Petrus als teken van zijn toewijding dat hij zelfs voor Jezus zou sterven. Echter dezelfde nacht, vóór de haan kraaide, verloochende hij zijn meester driemaal, iets dat Jezus al zou hebben voorspeld. Na de verrijzenis en Hemelvaart van Jezus werd Petrus de eerste leider van de christelijke gemeente in Jeruzalem.

Volgens de overlevering werd hij rond het jaar 44 door Herodus Agrippa gevangen gezet, maar door engelen losgemaakt van zijn ketenen waardoor hij kon ontsnappen. Tijdens zijn reizen als apostel verrichte Petrus wonderen in Antiochië, Korintië, Klein-Azië en Rome. In Rome werd hij uiteindelijk de eerste bisschop en nog steeds wordt hij daarom binnen de Rooms-Katholieke kerk beschouwd als de eerste paus. In de Oosterse kerk wordt Petrus beschouwd als de eerste patriarch.

Net als Paulus zou ook Petrus het slachtoffer zijn geworden van de christenvervolgingen onder keizer Nero en rond het jaar 64 gekruisigd zijn. Volgens de overleveringen was dit met het hoofd omlaag, omdat Petrus zichzelf onwaardig achtte op dezelfde wijze te sterven als Jezus. Het verhaal gaat dat dit precies dezelfde dag en hetzelfde uur was als het overlijden van Paulus. Daarom delen deze heiligen een feestdag: 29 juni. De relieken van Petrus bevinden zich onder het hoofdaltaar van de Sint-Pieter in Rome.

De man met de sleutel: Petrus afgebeeld

In afbeeldingen wordt Petrus vaak voorgesteld als apostel, als man in een gewaad op blote voeten met een boek, sleutel(s), een omgekeerd kruis (vanwege kruisiging), kerk- of schipmodel en vissen. Ook wordt hij soms afgebeeld als paus met een tiara en een kruisstaf, soms tevens met een boek, sleutel(s) of kerkmodel.

Kinkhoest en visvangst: Petrus beschermt

Petrus was visser van beroep. Om die reden kozen de gilden van vissers en visverkopers Petrus als hun schutspatroon. Tevens was hij de beschermheilige van menig beroep en ambacht: netten- en mandenmakers (omdat hij visser was), horloge- en slotenmakers (vanwege de sleutel), pausen (als eerste bisschop van Rome), steenbakkers (omdat Jezus hem 'rots' noemde) en veel meer. Als geneesheilige werd Petrus aangeroepen tegen ziektes zoals kinkhoest, eczeem en hondsdolheid. Ook zou hij beschermen tegen dieven (vanwege de sleutel), bezetenheid en slangen. Voor het terugvinden van schipbreukelingen werd hij ook ingeschakeld omdat hij zelf eens door Jezus werd gered tijdens een storm. In de provincie Groningen zijn meerdere kerken aan Petrus gewijd: de kerk in Tolbert, de Petruskerk van Pieterburen, en de kerk in Usquert (samen met Paulus). In de kerk van Usquert is een laatmiddeleeuwse muurschildering te zien met daarin onder andere een scene van Maria en Petrus tijdens het Laatste Oordeel.

Bronnen

- Jo Claes, Alfons Claes, Kathy Vincke, *Beschermheiligen van de Lage Landen*, Leuven: Uitgeverij Davidsfonds, 2006.
- James Hall, *Hall's Iconografisch Handboek: Onderwerpen, Symbolen en Motieven in de Beeldende Kunst*, Leiden: Primavera Press, 2011.
- Stijn van der Linden, *De Heiligen*, Amsterdam/Antwerpen: Uitgeverij Contact, 2002.
- Otto Derk Jan Roemeling, *Heiligen en Heren: Studies over het Parochiewezen in het Noorden van Nederland vóór 1600*, Leeuwarden: O.D.J. Roemeling en de Fryske Academy, 2013.
- Bron afbeelding: Wikimedia Commons.

